

Відповідальність за порушення законодавства про працю та зайнятість населення

Вересень 2024

Державний контроль з питань праці та зайнятості населення

Постановою Кабінету Міністрів України від 11.02.2015 № 96 затверджено Положення про Державну службу України з питань

Держпраці є центральним органом виконавчої влади який реалізує державну політику, зокрема з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю та зайнятість населення.

**Державний контроль з питань праці та
зайнятості населення**

**Державний контроль за додержанням
законодавства про працю та зайнятість
населення**

**Закон України «Про основні засади державного
нагляду (контролю) у сфері господарської
діяльності» № 877-V**

Притягнення до відповідальності

Закон України № 877-V:

Орган державного нагляду (контролю) в межах повноважень, передбачених законом, під час здійснення державного нагляду (контролю) має право застосовувати санкції до суб'єктів господарювання, їх посадових осіб та вживати інших заходів у межах та порядку, визначених законом.

Положення про Держпраці:

Держпраці відповідно до покладених на неї завдань складає у випадках, передбачених законом, протоколи про адміністративні правопорушення, розглядає справи про такі правопорушення і накладає адміністративні стягнення

Види відповідальності

На посадову особу об'єкта контролю:

- адміністративна (статті 41, 41-1, 41-2, 41-3, 173-5, 188-1, 188-6 КУпАП)
- кримінальна (статті 172, 173, 175 КК України)

На юридичну або фізичну особу-підприємця:

- фінансові санкції (стаття 265 КЗпП України, стаття 53 Закону України «Про зайнятість населення»)

Адміністративна відповідальність

Кодекс України про адміністративні правопорушення

1	ч. 1 статті 41 КУпАП	Порушення встановлених термінів виплати пенсій, стипендій, заробітної плати, виплата їх не в повному обсязі, терміну надання посадовими особами підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та фізичними особами - підприємцями працівникам, у тому числі колишнім, на їхню вимогу документів стосовно їх трудової діяльності на даному підприємстві, в установі, організації чи у фізичної особи - підприємця, необхідних для призначення пенсії (про стаж, заробітну плату тощо), визначеного Законом України "Про звернення громадян", або надання зазначених документів, що містять недостовірні дані, порушення терміну проведення атестації робочих місць за умовами праці та порядку її проведення, а також інші порушення вимог законодавства про працю –	30-100 (н.м.) 510-1700 грн.
2	ч. 2 статті 41 КУпАП	Повторне протягом року вчинення порушення, передбаченого частиною першою цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню, або ті самі діяння, вчинені щодо неповнолітнього, вагітної жінки, самотнього батька, матері або особи, яка їх замінює і виховує дитину віком до 14 років або дитину з інвалідністю	100-300 (н.м.) 1700-5100 грн.

Адміністративна відповідальність

3	ч. 3 статті 41 КУпАП	Фактичний допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту), допуск до роботи іноземця або особи без громадянства та осіб, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця, на умовах трудового договору (контракту) без дозволу на застосування праці іноземця або особи без громадянства	500-1000 (н.м.) 8500-17000 грн.
4	ч. 4 статті 41 КУпАП	Повторне протягом року вчинення порушення, передбаченого <u>частиною третьою</u> цієї статті, за яке особу вже було піддано адміністративному стягненню	1000-2000 (н.м.) 17000-34000 грн.
5	ч. 7 статті 41 КУпАП	Порушення встановлених законом гарантій та пільг працівникам, які залучаються до виконання обов'язків, передбачених законами України " <u>Про військовий обов'язок і військову службу</u> ", " <u>Про альтернативну (невійськову) службу</u> ", " <u>Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію</u> ", -	50-100 (н.м.) 850-1700 грн.

Адміністративна відповідальність

6	Стаття 41-1 КУпАП	Ухилення осіб, які представляють власників або уповноважені ними органи чи профспілки або інші уповноважені трудовим колективом органи, представників трудових колективів від участі в переговорах щодо укладення, зміни чи доповнення колективного договору, угоди, умисне порушення встановленого законодавством строку початку переговорів або незабезпечення роботи комісій з представників сторін чи примирних комісій у визначений сторонами переговорів строк	3-10 (н.м.) 51-170 грн.
7	Стаття 41-2 КУпАП	Порушення чи невиконання зобов'язань щодо колективного договору, угоди особами, які представляють власників або уповноважені ними органи чи профспілки або інші уповноважені трудовим колективом органи, чи представниками трудових колективів	50-100 (н.м.) 850-1700 грн.
8	Стаття 41-3 КУпАП	Ненадання особами, які представляють власників або уповноважені ними органи чи профспілки або інші уповноважені трудовим колективом органи, представниками трудових колективів інформації, необхідної для ведення колективних переговорів і здійснення контролю за виконанням колективних договорів, угод,	1-5 (н.м.) 17-85 грн.

Адміністративна відповідальність

9	ч. 1 статті 173-5 КУпАП	Вчинення мобінгу (цькування) працівника	На громадян 50-100 (н.м.) 850-1700 грн. Громадські роботи: 20-30 год. На посадових осіб 100-200 (н.м.) 1700-3400 грн. Громадські роботи: 30-40 год.
10	ч. 2 статті 173-5 КУпАП	Діяння, передбачене <u>частиною першою</u> цієї статті, вчинене групою осіб або особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за таке ж порушення	На громадян 100-200 (н.м.) 1700-3400 грн. Громадські роботи: 30-50 год. На посадових осіб 200-400 (н.м.) 3400-6800 грн. Громадські роботи: 40-60 год.

Адміністративна відповідальність

11	Стаття 188-1 КупАП	Невиконання посадовою особою, яка користується правом приймати на роботу і звільняти з роботи, фізичною особою, яка використовує найману працю, нормативу робочих місць для працевлаштування інвалідів, неподання Фонду соціального захисту інвалідів звіту про зайнятість та працевлаштування інвалідів	10-20 (н.м.) 170-340 грн.
12	Стаття 188-6 КупАП	Невиконання законних вимог посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, щодо усунення порушень законодавства про працю та загальнообов'язкове державне соціальне страхування або створення перешкод для діяльності цього органу	50-100 (н.м.) 850-1700 грн.

Адміністративна відповідальність

Особливості:

протокол про адміністративне правопорушення, у разі його оформлення, складається не пізніше **двадцяти чотирьох годин з моменту виявлення особи**, яка вчинила правопорушення, у двох примірниках, один із яких під розписку вручається особі, яка притягається до адміністративної відповідальності (стаття 254 КУпАП)

адміністративне стягнення може бути накладено **не пізніш як через два місяці з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні - не пізніш як через два місяці з дня його виявлення** (стаття 38 КУпАП)

Кримінальна відповідальність

Кримінальний кодекс України

1	ч. 1 статті 172 КК	Незаконне звільнення працівника з роботи з особистих мотивів чи у зв'язку з повідомленням ним про порушення вимог Закону України "Про засади запобігання і протидії корупції" іншою особою, а також інше грубе порушення законодавства про працю	штраф від 34 000 до 51 000 грн. або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, або виправними роботами на строк до двох років.
2	ч. 2 статті 172 КК	Ті самі дії, якщо вони вчинені повторно, або щодо неповнолітнього, вагітної жінки, одинокого батька, матері або особи, яка їх замінює і виховує дитину віком до 14 років або дитину-інваліда	Штраф від 51 000 до 85 000 або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років, або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців

Кримінальна відповідальність

3	ч. 1 статті 173 КК	Грубе порушення угоди про працю службовою особою підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, а також окремим громадянином або уповноваженою ними особою шляхом обману чи зловживання довірою або примусом до виконання роботи, не обумовленої угодою	Штраф до 850 грн. або позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до двох років
4	ч. 2 статті 173 КК	Ті самі дії, вчинені стосовно громадянина, з яким укладена угода щодо його роботи за межами України	Штраф від 850 до 1700 грн. або обмеженням волі на строк до трьох років

Кримінальна відповідальність

5	ч. 1 статті 175 КК	Безпідставна невплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи іншої установленої законом виплати громадянам більш як за один місяць, вчинена умисно керівником підприємства, установи або організації незалежно від форми власності чи громадянином - суб'єктом підприємницької діяльності, -	Штраф від 8500 до 17000 грн. або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на строк до двох років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.
6	ч. 2 статті 175 КК	Те саме діяння, якщо воно було вчинене внаслідок нецільового використання коштів, призначених для виплати заробітної плати, стипендії, пенсії та інших встановлених законом виплат, -	Штраф від 17000 до 25500 грн. або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на строк до п'яти років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Фінансові санкції

Кодекс законів про працю України

1	Абз. 2 ч. 2 статті 265 КЗпП	фактичний допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту), оформлення працівника на неповний робочий час у разі фактичного виконання роботи повний робочий час, установлений на підприємстві, та виплата заробітної плати (винагороди) без нарахування та сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та податків	для платників єдиного податку першої - третьої груп - попередження для всіх інших 10 мінімальних заробітних плат за кожного працівника (80 000 грн.)
2	Абз. 3 ч. 2 статті 265 КЗпП	фактичний допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту), оформлення працівника на неповний робочий час у разі фактичного виконання роботи повний робочий час, установлений на підприємстві, та виплата заробітної плати (винагороди) без нарахування та сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та податків вчинені повторно протягом двох років з дня виявлення порушення	для всіх 30 мінімальних заробітних плат за кожного працівника (240 000 грн.)

Фінансові санкції

3	Абз. 4 ч. 2 статті 265 КзпП	порушення встановлених строків виплати заробітної плати працівникам, інших виплат, передбачених законодавством про працю, більш як за один місяць, виплата їх не в повному обсязі	3 мінімальні заробітні плати 24 000 грн.)
4	Абз. 5 ч. 2 статті 265 КзпП	недотримання мінімальних державних гарантій в оплаті праці	2 мінімальні заробітні плати за кожного працівника, права якого порушені (16 000 грн.)
5	Абз. 6 ч. 2 статті 265 КзпП	недотримання встановлених законом гарантій та пільг працівникам, які залучаються до виконання обов'язків, передбачених законами України «Про військовий обов'язок і військову службу», «Про альтернативну (невійськову) службу», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію»	для платників єдиного податку першої - третьої груп - попередження для всіх інших 4 мінімальні заробітні плати за кожного працівника, права якого порушені (32 000 грн.)

Фінансові санкції

6	Абз. 7 ч. 2 статті 265 КзпП	недопущення до проведення перевірки з питань додержання законодавства про працю, створення перешкод у її проведенні	3 мінімальні заробітні плати (24 000 грн.)
7	Абз. 8 ч. 2 статті 265 КзпП	недопущення до проведення перевірки з питань виявлення фактичного допуску працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту), оформлення працівника на неповний робочий час у разі фактичного виконання роботи повний робочий час, установлений на підприємстві, та виплати заробітної плати (винагороди) без нарахування та сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та податків	16 мінімальних заробітних плат (128 000 грн.)

Фінансові санкції

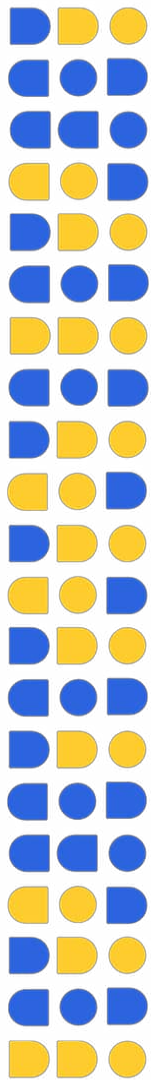
8	Абз. 9 ч. 2 статті 265 КзпП	порушення інших вимог законодавства про працю, крім передбачених абзацами другим - восьмим частини другої статті 265 КзпП України	1 мінімальна заробітна плата за кожне порушення (8 000 грн.)
9	Абз. 10 ч. 2 статті 265 КзпП	вчинення порушення, передбаченого абзацом дев'ятим цієї частини, повторно протягом року з дня виявлення порушення	2 мінімальні заробітні плати за кожне порушення (16 000 грн.)

Фінансові санкції

Особливості: частина 7-9 статті 265 КЗпП

- у разі сплати юридичною особою або фізичною особою - підприємцем, яка використовує найману працю, 50 відсотків розміру штрафу протягом 10 банківських днів з дня вручення постанови про накладення штрафу за порушення вимог законодавства про працю, передбаченого цією статтею, така постанова вважається виконаною.
- у разі виконання припису центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства про працю, та усунення виявлених порушень, передбачених абзацами четвертим - шостим, дев'ятим частини другої цієї статті, у визначені приписом строки заходи щодо притягнення до відповідальності не застосовуються.
- заходи щодо притягнення до відповідальності за вчинення порушення, передбаченого абзацами другим, третім, сьомим, восьмим, десятим частини другої цієї статті, застосовуються одночасно із винесенням припису незалежно від факту усунення виявлених при проведенні перевірки порушень.

Фінансові санкції

Особливості у період воєнного стану:

Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану»

Стаття 16. Державний нагляд (контроль) за додержанням законодавства про працю у період дії воєнного стану

У період дії воєнного стану у разі виконання в повному обсязі та у встановлений строк приписів про усунення порушень, виявлених під час здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю), штрафи, передбачені **статтею 265 Кодексу** законів про працю України, не застосовуються.

Фінансові санкції

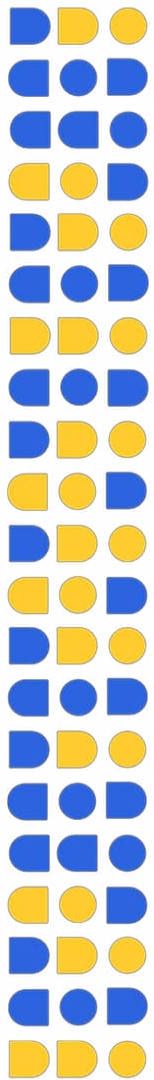

Закон України «Про зайнятість населення»

1	ч. 3 статті 53	У разі провадження суб'єктом господарювання діяльності з надання послуг з посередництва у працевлаштуванні за кордоном без включення до переліку суб'єктів господарювання, що надають послуги з посередництва у працевлаштуванні за кордоном	20 мінімальних заробітних плат (160 000 грн.)
2	ч. 4 статті 53	У разі неподання або порушення порядку подання суб'єктом господарювання, який надає послуги з посередництва у працевлаштуванні, відповідно до цього Закону відомостей про працевлаштованих ним осіб	2 мінімальні заробітні плати (16 000 грн.)
3	Абз. 2 ч. 5 статті 53	У разі застосування роботодавцем праці іноземців або осіб без громадянства та осіб, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця на умовах трудового або іншого договору без дозволу на застосування праці іноземця або особи без громадянства	20 мінімальних заробітних плат за кожну особу (160 000 грн.)
4	Абз. 3 ч. 5 статті 53	У разі застосування роботодавцем праці іноземців або осіб без громадянства та осіб, стосовно яких прийнято рішення про оформлення документів для вирішення питання щодо надання статусу біженця на інших умовах, ніж ті, що передбачені зазначеним дозволом, або іншим роботодавцем	20 мінімальних заробітних плат за кожну особу (160 000 грн.) www.dsp.gov.ua

Фінансові санкції

5	ч. 6 статті 53	У разі неподання або порушення роботодавцем установленого порядку подання даних, передбачених <u>абзацом третім пункту 4 частини третьої статті 50</u> цього Закону <i>заплановане масове вивільнення працівників у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці</i>	4 мінімальні заробітні плати (32 000 грн.)
6	ч. 7 статті 53	У разі порушення суб'єктом господарювання, який надає послуги з посередництва у працевлаштуванні в Україні, вимог <u>частини другої статті 37</u> цього Закону: <ul style="list-style-type: none">- бути зареєстрованим у встановленому законодавством порядку за видом економічної діяльності з посередництва у працевлаштуванні- мати укладений з іноземним роботодавцем зовнішньоекономічний договір (контракт) про надання послуг з посередництва у працевлаштуванні- мати зареєстроване місце провадження господарської діяльності- подати декларацію про провадження господарської діяльності у сфері посередництва у працевлаштуванні за кордоном.	1 мінімальна заробітна плата (8 000 грн.)

Дякую за увагу

Контакти

bondar-w@ukr.net

+38-097-662-16-14